

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2011. május 5.\*

A C-434/09. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Supreme Court of the United Kingdom, korábban House of Lords (Egyesült Királyság) a Bírósághoz 2009. november 5-én érkezett, 2009. május 5-i határozatával terjesztett elő az előtte

**Shirley McCarthy**

és

**a Secretary of State for the Home Department**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: K. Lenaerts tanácselnök, D. Šváby, R. Silva de Lapuerta (előadó), Juhász E. és J. Malenovský bírák,

\* Az eljárás nyelve: angol.

főtanácsnok: J. Kokott,  
hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2010. október 28-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- S. McCarthy képviseletében S. Cox barrister, és K. Lewis solicitor,
- az Egyesült Királyság Kormánya képviseletében S. Ossowski, meghatalmazotti minőségben, segítője: T. Ward barrister,
- a dán kormány képviseletében C. Vang, meghatalmazotti minőségben,
- az észt kormány képviseletében M. Linntam, meghatalmazotti minőségben,
- Írország képviseletében D. O'Hagan és D. Conlan Smyth, meghatalmazotti minőségben, segítője: B. Lennon barrister,
- a holland kormány képviseletében C. Wissels és M. de Ree, meghatalmazotti minőségben,

- az Európai Bizottság képviselőjében D. Maidani és M. Wilderspin, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2010. november 25-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

### **Ítéletet**

- <sup>1</sup> A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 158., 77. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 46. o.; helyesbítés: HL 2004. L 274., 47. o.) 3. cikke (1) bekezdésének és 16. cikkének az értelmezésére vonatkozik.
- <sup>2</sup> A kérelmet az S. McCarthy és a Secretary of State for the Home Department (belügyminiszter, a továbbiakban: Secretary of State) között, az S. McCarthy által benyújtott tartózkodási engedély iránti kérelem tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

## Jogi háttér

### *Az uniós jog*

3 A 2004/38 irányelv (1)–(3) preambulumbekzdése szerint:

- „(1) Az uniós polgárság elsődleges és egyéni jogot ruház az Unió valamennyi polgárára annak érdekében, hogy szabadon mozgoghassanak és tartózkodhassanak a tagállamok területén, a Szerződésben és az alkalmazására hozott intézkedésekben megállapított korlátozásokra és feltételekre is figyelemmel.
- (2) A személyek szabad mozgása testesíti meg annak a belső piacnak az egyik alapvető szabadságát, amely olyan belső határok nélküli térség, amelyben a szabad mozgás a Szerződés rendelkezéseinek megfelelően biztosított.
- (3) Az uniós polgárság a tagállamok állampolgárainak alapvető jogállása kell, hogy legyen, mikor a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogukat gyakorolják. Ezért szükséges a külön a munkavállalókkal, az önálló vállalkozókkal, valamint a diákokkal és más inaktív személyekkel foglalkozó, meglévő közösségi jogi eszközök egységes szerkezetbe foglalása és felülvizsgálata valamennyi uniós polgár szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogának egyszerűsítése és megerősítése érdekében.”

4 A 2004/38 irányelvnek az „Általános rendelkezések” című I. fejezete foglalja magában az irányelv 1–3. cikkét.

5 Az említett, „Tárgy” című 1. cikk a következőképpen rendelkezik:

„Ez az irányelv megállapítja:

- a) az uniós polgárok és családtagjaik által a tagállamok területén a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jog gyakorlására vonatkozó feltételeket [helyesen: a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jognak az uniós polgárok és családtagjaik által történő gyakorlására vonatkozó feltételeket];
- b) az uniós polgárok és családtagjaik huzamos tartózkodáshoz való jogát a tagállamok területén;
- c) az a) és b) pontban meghatározott jogok korlátait közrendi, közbiztonsági és közegészségi okokból.”

6 A 2004/38 irányelvnek a „Fogalommeghatározások” című 2. cikke a következőket írja elő:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

- 1) »uniós polgár«: egy tagállam állampolgárságával rendelkező bármely személy;

2) »családtag«:

- a) a házastárs;
  - b) az uniós polgár élettársa, akivel egy tagállam jogszabályai alapján létrejött regisztrált élettársi kapcsolatban él, ha a fogadó tagállam jogszabályai a regisztrált élettársi kapcsolatot a házassággal egyenértékűnek tekintik, és a fogadó tagállam vonatkozó jogszabályaiban megállapított feltételekkel összhangban;
  - c) az uniós polgár, házastársa, vagy a b) pontban meghatározott élettársa egyenesági leszármazottai, akik 21. életévüket nem töltötték be vagy eltartottak;
  - d) az uniós polgár, házastársa, vagy a b) pontban meghatározott élettársa eltartott egyenes ági felmenői;
- 3) »fogadó tagállam«: az a tagállam, ahova az uniós polgár költözik azért, hogy a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogát gyakorolja.”

- 7 A 2004/38 irányelvnek a „Kedvezményezett” címet viselő 3. cikke az (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„Ezt az irányelvet kell alkalmazni mindazokra az uniós polgárokról, akik olyan tagállamba költöznek, vagy olyan tagállamban tartózkodnak, amelynek nem állampolgárai, valamint az őket kísérő vagy hozzájuk csatlakozó, a 2. cikk 2. pontjában meghatározott családtagjaikra.”

8 Ugyanezen irányelvnek „A tartózkodási joga” című III. fejezete foglalja magában az irányelv 6–15. cikkét.

9 Az említett 6. cikk a következőket írja elő:

„(1) Az uniós polgárokat érvényes személyazonosító igazolvány vagy útlevél birtokában külön feltételek és más formai követelmények nélkül három hónapig megilleti a tartózkodás joga egy másik tagállam területén.

(2) Az (1) bekezdés rendelkezéseit kell alkalmazni az érvényes útlevéllel rendelkező azon családtagokra is, akik nem valamelyik tagállam állampolgárai, és az uniós polgárt kísérik, vagy hozzá csatlakoznak.”

10 A 2004/38 irányelv 7. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Valamennyi uniós polgárt megilleti a tartózkodás joga egy másik tagállam területén három hónapot meghaladó időtartamra, ha:

a) munkavállalók vagy önálló vállalkozók a fogadó tagállamban; vagy

b) elegendő forrásokkal rendelkeznek önmaguk és családtagjaik számára ahhoz, hogy ne jelentsenek indokolatlan terhet a fogadó tagállam szociális segítségnyújtási rendszerére tartózkodásuk időtartama alatt, és a fogadó tagállamban teljes körű egészségbiztosítással rendelkeznek; vagy

- c) – tanulmányok folytatásának fő céljából, ideértve a szakképzést is, beiratkoztak egy magán- vagy közoktatási intézménybe, amelyet a fogadó tagállam akkreditált vagy tart fenn jogszabályai vagy közigazgatási gyakorlata alapján, és
  - teljes körű egészségbiztosítással rendelkeznek a fogadó tagállamban, és nyilatkozattal vagy választásuk szerint más azzal egyenértékű eszközzel bizonyítják a megfelelő nemzeti hatóságnál, hogy elegendő forrással rendelkeznek önmaguk és családtagjaik számára ahhoz, hogy a tartózkodásuk időtartama alatt ne jelentsenek terhet a fogadó tagállam szociális segítségnyújtási rendszerére; vagy
- d) az a), b) vagy c) pontban meghatározott feltételeket teljesítő uniós polgárt kísérő vagy hozzá csatlakozó családtagok.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott tartózkodás jogát ki kell terjeszteni azokra a családtagokra, akik nem valamelyik tagállam állampolgárai, és az uniós polgárt kísérik vagy hozzá csatlakoznak a fogadó tagállamban, feltéve hogy az uniós polgár megfelel az (1) bekezdés a), b) vagy c) pontjában említett feltételeknek.

(3) Az (1) bekezdés a) pontjának alkalmazásában az az uniós polgár, aki a továbbiakban már nem munkavállaló vagy önálló vállalkozó, megtartja munkavállaló vagy önálló vállalkozó jogállását a következő körülmények között:

[...]

(4) Az (1) bekezdés d) pontjától és a (2) bekezdéstől eltérve, csak a házastársat, a 2. cikk 2. b) pontjában meghatározott regisztrált élettársat és az eltartott gyermeket illeti meg a tartózkodás joga az (1) bekezdés c) pontjában meghatározott feltételeknek megfelelő uniós polgár családtagjaként. A 3. cikk (2) bekezdését kell alkalmazni az uniós polgár, házastársa, vagy regisztrált élettársa eltartott egyenesági felmenőire.”

- <sup>11</sup> A 2004/38 irányelvnek „A huzamos tartózkodás joga” címet viselő IV. fejezetében foglalt, „Az uniós polgárokra és családtagjaikra vonatkozó általános szabályok” című 16. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Azok az uniós polgárok, akik jogszerűen öt éven át folyamatosan tartózkodtak a fogadó tagállamban, huzamos tartózkodási jogot nyernek ott. Erre a jogra nem vonatkoznak a III. fejezetben előírt feltételek.

(2) Az (1) bekezdést azokra a családtagokra is alkalmazni kell, akik nem valamelyik tagállam állampolgárai, és az uniós polgárral jogszerűen öt éven át folyamatosan tartózkodtak a fogadó tagállamban.

[...]

(4) A már megszerzett huzamos tartózkodási jog csak a fogadó tagállamtól való két egymást követő éven át tartó távollét esetén veszik el.”

- <sup>12</sup> Ezen irányelvnek „A tartózkodási jogra és a huzamos tartózkodási jogra vonatkozó közös rendelkezések” című V. fejezete foglalja magában az irányelv 22. cikkét, amely a „Területi hatály” címet viseli, és a következőképpen rendelkezik:

„A tartózkodási jog és a huzamos tartózkodási jog a fogadó tagállam területének egészére kiterjed. A tagállamok csak akkor állapíthatnak meg területi korlátozásokat a tartózkodási jogra és a huzamos tartózkodási jogra vonatkozóan, ha ugyanezeket a korlátozásokat állampolgáraikra is alkalmazzák.”

### *A nemzeti jog*

- <sup>13</sup> Az Egyesült Királyság bevándorlásról szóló szabályozása értelmében azok a harmadik ország állampolgárságával rendelkező személyek, akik e szabályozás alapján nem rendelkeznek engedéllyel az Egyesült Királyság területén való tartózkodásra, nem teljesítik azokat a feltételeket sem, amelyek alapján e rendelkezések értelmében az Egyesült Királyságban letelepedett személy házastársaként tartózkodási engedélyben részesülhetnének.

### **Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések**

- <sup>14</sup> S. McCarthy, aki az Egyesült Királyság állampolgára, ír állampolgársággal is rendelkezik. Az Egyesült Királyságban született, mindig is ott tartózkodott, és soha nem állította, hogy munkavállalónak, önálló vállalkozónak vagy önellátó személynek minősülne. Szociális ellátásokban részesül.

- 15 S. McCarthy 2002. november 15-én házasságot kötött egy jamaikai állampolgárságú férfival, aki a bevándorlásról szóló tagállami szabályozás alapján nem rendelkezik tartózkodási engedéllyel az Egyesült Királyságban.
- 16 S. McCarthy első ízben a házasságkötést követően kérelmezte az ír útlevélet, és azt meg is szerezte.
- 17 2004. július 23-án S. McCarthy és férje a Secretary of State-nél az uniós jog alapján tartózkodási engedélyt kérelmeztek, mint uniós polgár, illetve az uniós polgár házastársa. A Secretary of State a kérelmeiket elutasította azzal az indokolással, hogy S. McCarthy „nem felel meg a jogszabályi feltételeknek” (az említett személyi körhöz lényegében munkavállalók, önálló vállalkozók vagy önellátó személyek tartoznak), és következésképpen G. McCarthy nem a „jogszabályi feltételeknek megfelelő személy” házastársa.
- 18 S. McCarthy a Secretary of State által rá vonatkozó határozat ellen fellebbezést nyújtott be az Asylum and Immigration Tribunalhoz (a továbbiakban: Tribunal), amelyet az utóbbi bíróság 2006. október 17-én elutasított. Miután a High Court of Justice (England & Wales) a fellebbezés felülvizsgálatát rendelte el, a Tribunal 2007. augusztus 16-án fenntartotta a határozatát.
- 19 Az S. McCarthy által a Tribunal határozata ellen benyújtott jogorvoslati kérelmet a Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) elutasította. S. McCarthy ezen utóbbi bíróság határozata ellen a kérdést előterjesztő bírósághoz jogorvoslati kérelmet nyújtott be.

- 20 G. McCarthy a Secretary of State által rá vonatkozóan hozott határozat ellen nem nyújtott be fellebbezést, de újabb kérelmet terjesztett elő, amely szintén elutasításra került. G. McCarthy ezt követően e második határozattal szemben fellebbezést nyújtott be a Tribunalhoz, amely az S. McCarthy által előterjesztett keresetre vonatkozó jogerős határozat meghozataláig az eljárást felfüggesztette.
- 21 E körülmények között a Supreme Court of the United Kingdom úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) A kettős állampolgársággal, Írország és az Egyesült Királyság állampolgárságával rendelkező személy, aki egész életében az Egyesült Királyságban tartózkodott, »kedvezményezettnek« tekinthető-e a [...] 2004/38/EK irányelv 3. cikkének értelmében?
- 2) Az ilyen személy az [ezen] irányelv 16. cikke alkalmazásában »jogszerűen tartózkodott«-e a fogadó tagállamban abban az esetben, ha nem tudta teljesíteni az [ezen] irányelv 7. cikkében foglalt követelményeket?»

### **Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről**

- 22 Amint a jelen ítélet 14–19. pontjából kitűnik, az alapjogvita tárgya az S. McCarthy, uniós polgár által az uniós jog alapján egy olyan tagállamban benyújtott tartózkodási jog iránti kérelem, amelynek S. McCarthy az állampolgára, és amelyben mindig is tartózkodott.

- 23 A kérelemnek valójában az a célja, hogy a harmadik ország állampolgárságával rendelkező G. McCarthy a 2004/38 irányelv alapján S. McCarthy családtagjaként tartózkodási jogot szerezzen, mivel az Egyesült Királyságnak a bevándorlásra vonatkozó jogszabályaiból nem ered hasonló tartózkodási jog.

*Az első kérdésről*

- 24 Először is meg kell állapítani, hogy még ha a kérdést előterjesztő bíróság formailag a 2004/38 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének és 16. cikkének értelmezésére korlátozta is a kérdést, e körülmény nem képezi akadályát annak, hogy a Bíróság a nemzeti bíróság részére az uniós jognak az előtte folyamatban lévő ügy elbírálásához hasznos, valamennyi értelmezési szempontját megadja, függetlenül attól, hogy a nemzeti bíróság kérdései megfogalmazásában utalt-e azokra, vagy sem (lásd a C-251/06. sz. ING. AUER ügyben 2007. november 8-án hozott ítélet [EBHT 2007., I-9689. o.] 38. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 25 E tekintetben meg kell állapítani, hogy sem az előzetes döntéshozatalra utaló végzésből, sem az iratanyagból, sem a Bíróság elé terjesztett észrevételekből nem következik, hogy S. McCarthy, akár a saját jogán, akár a tagállamok területén való szabad mozgáshoz fűződő jogával élő uniós polgár családtagjaként valaha is élt volna az említett, szabad mozgáshoz fűződő jogával. Ugyanígy meg kell állapítani, hogy S. McCarthy az uniós jog alapján tartózkodási jogot kérelmez, jóllehet nem állítja, hogy munkavállalónak, önálló vállalkozónak vagy önellátó személynek minősülne.
- 26 Következésképpen az előterjesztő bíróság első kérdését úgy kell értelmezni, hogy az lényegében annak megválaszolására irányul, hogy a 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése vagy az EUMSZ 21. cikk alkalmazandóak-e az olyan uniós polgár helyzetére, aki soha nem élt a szabad mozgáshoz való jogával, mindig az állampolgársága

szerinti tagállamban tartózkodott, és ezenfelül egy más tagállam állampolgárságával is rendelkezik.

## Előzetes észrevételek

- 27 Előzetesen hangsúlyozni kell, hogy az uniós polgárság alapvető és egyéni jogot biztosít az Unió valamennyi polgárának arra, hogy szabadon mozoghassanak és tartózkodhassanak a tagállamok területén a Szerződésekben és azok alkalmazására hozott intézkedésekben megállapított korlátozások és feltételek mellett, és a személyek szabad mozgása a belső piac egyik alapvető szabadságát képezi, amelyet ezenfelül az Európai Unió Alapjogi Chartájának 45. cikke is megerősít (a C-162/09. sz. Lassal-ügyben 2010. október 7-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-9217. o.] 29. pontja).
- 28 A 2004/38 irányelvet illetően a Bíróság már megállapította, hogy az irányelv célja, hogy megkönnyítse a tagállamok területén való szabad mozgás és tartózkodás alapvető és egyéni jogának a gyakorlását, amelyet közvetlenül a Szerződés ruház az uniós polgárokra, és az irányelv célja különösen valamennyi uniós polgár szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogának megerősítése (lásd a C-127/08. sz., Metock és társai ügyben 2008. július 25-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-6241. o.] 82. és 59. pontját, valamint a fent hivatkozott Lassal-ügyben hozott ítélet 30. pontját).
- 29 A Bíróság továbbá azt is megállapította, hogy a Rómában, 1950. november 4-én aláírt, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény negyedik kiegészítő jegyzőkönyvének 3. cikkében szintén megerősített azon nemzetközi jogi elv, amelyet a tagállamok közötti kapcsolatokban az uniós jog nem hagyhat figyelmen kívül, tiltja, hogy valamely tagállam a saját állampolgárával szemben megtagadja a területére való bármely jogcímen történő belépést vagy ott tartózkodást (lásd a 41/71. sz. van Duyn-ügyben 1974. december 4-én hozott ítélet [EBHT 1974., 1337. o.] 22. pontját és a C-257/99. sz., Barkoci és Malik ügyben 2001. szeptember 27-én hozott ítélet [EBHT 2001., I-6557. o.] 81. pontját), és az említett elv azt is tiltja, hogy a

tagállam az állampolgárát a területéről kiutasítsa, vagy vele szemben megtagadja a területén való tartózkodás jogát, vagy az feltételektől tegye függővé (lásd ebben az értelemben a C-370/90. sz. Singh-ügyben 1992. július 7-én hozott ítélet [EBHT 1992., I-4265. o.] 22. pontját és a C-291/05. sz. Eind-ügyben 2007. december 11-én hozott ítélet [EBHT 2007., I-10719. o.] 31. pontját).

#### A 2004/38 irányelv alkalmazhatóságáról

- 30 A jelen kérdés első része a Bíróság által átfogalmazott változatban annak megválaszolására irányul, hogy a 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az irányelv alkalmazandó az S. McCarthyéhoz hasonló helyzetben lévő polgárra, aki soha nem élt a szabad mozgáshoz való jogával, mindig az állampolgársága szerinti tagállamban tartózkodott, és ezenfelül egy más tagállam állampolgárságával is rendelkezik.
- 31 A rendelkezés szó szerinti, teleológiai és rendszertani értelmezése a kérdésre adott nemleges válaszhoz vezet.
- 32 Először is ugyanis a 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében az irányelv tekintetében kedvezményezettek mindazok az uniós polgárok, akik olyan tagállamba „költöznek”, vagy olyan [„más”] tagállamban tartózkodnak, amelynek nem állampolgárai.
- 33 Másodszor bár igaz, hogy amint a jelen ítélet 28. pontja arra emlékeztet, a 2004/38 irányelv célja az, hogy megkönnyítse a tagállamok területén való szabad mozgás és tartózkodás alapvető és egyéni, közvetlenül az uniós polgárokra ruházott jogának a

gyakorlását, továbbra is fennáll, hogy a célja, amint az 1. cikkének a) pontjából is következik, e jog gyakorlásának a feltételeit érinti.

- 34 Tekintettel arra, hogy amint a jelen ítélet 29. pontja megállapítja, az állampolgársága szerinti tagállamban lakóhellyel rendelkező személy tartózkodása nem köthető feltételekhez, a 2004/38 irányelvnek, amely a tagállamok területén való szabad mozgás és tartózkodás joga gyakorlásának a feltételeire vonatkozik, nem lehet célja, hogy azt alkalmazni kelljen az olyan uniós polgárookra, akik feltétlen tartózkodási joggal rendelkeznek annál fogva, hogy az állampolgárságuk szerinti tagállamban tartózkodnak.
- 35 Harmadszor a 2004/38 irányelv egészéből az következik, hogy az általa szabályozott tartózkodás a személyek szabad mozgáshoz való jogának a gyakorlásához kapcsolódik.
- 36 Így először is az irányelv 1. cikkének a) pontja az irányelv célját a tagállamok területén való „szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz” való „jognak” az uniós polgárok és családtagjaik által történő gyakorlására hivatkozással határozza meg. A tartózkodás és a szabad mozgás közötti ilyen jellegű viszony kitűnik mind az említett irányelv címéből, mind a preambulumbekkezdéseinek a többségéből, a második preambulumbekkezdés egyébként kizárólag a személyek szabad mozgására hivatkozik.
- 37 Ezenfelül a 2004/38 irányelvben említett tartózkodási jogok, nevezetesen mind az irányelv 6. és 7. cikkében előírt tartózkodáshoz való jog, mind az irányelv 16. cikkében előírt, huzamos tartózkodáshoz való jog az uniós polgárnak vagy a „más tagállamban” való tartózkodására, vagy a „fogadó államban” való tartózkodására utal, és így az uniós polgárnak az olyan tagállamban fennálló jogi helyzetét szabályozzák, amelynek e polgár nem állampolgára.

- 38 Végezetül, bár – amint arra a jelen ítélet 32. pontja emlékeztetett – a 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése az irányelv kedvezményezettjeiként mindazokat az uniós polgárokat jelöli meg, akik tagállamba költöznek, „vagy” ott tartózkodnak, az irányelv 22. cikkéből következik, hogy az irányelv által szabályozott tartózkodási jog és a huzamos tartózkodási jog területi hatálya a „fogadó tagállam” egész területére kiterjed, és a fogadó tagállam fogalmát az irányelv 2. cikkének 3. pontja úgy határozza meg, hogy az alatt az a tagállam értendő, ahova az uniós polgár „költözik” azért, hogy a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való „jogát” gyakorolja.
- 39 Következésképpen az alapügyben jellemzőhöz hasonló kontextusban, amennyiben az érintett uniós polgár soha nem élt a szabad mozgáshoz való jogával, és mindig az állampolgársága szerinti tagállamban tartózkodott, e polgár nem tartozik a „kedvezményezetteknek” a 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett fogalmába, így az irányelv nem alkalmazható rá.
- 40 Ezt a megállapítást nem befolyásolhatja az sem, hogy az említett polgár rendelkezik a tartózkodásának helyétől eltérő tagállam állampolgárságával is.
- 41 Az ugyanis, hogy az uniós polgár több tagállam állampolgárságával is rendelkezik, nem jelenti ugyanakkor azt is, hogy a szabad mozgáshoz való jogával élt.
- 42 Végezetül azt is meg kell állapítani, hogy mivel az S. McCarthyhoz hasonló uniós polgár nem tartozik a „kedvezményezetteknek” a 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett fogalmába, a házastársa sem tartozik e fogalomba, tekintettel arra, hogy az irányelv által a kedvezményezettek családtagjaira ruházott jogok nem az említett családtagok saját jogai, hanem olyan származtatott jogok, amelyeket a kedvezményezett családtagjaiként szereznek (lásd a 2004/38 irányelvet megelőző, korábbi uniós jogi jogszabályok vonatkozásában a C-243/91. sz. Taghavi-ügyben 1992.

július 8-án hozott ítélet [EBHT 1992., I-4401. o.] 7. pontját és a fent hivatkozott Eind-ügyben hozott ítélet 23. pontját).

- <sup>43</sup> Következésképpen a 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az irányelv nem alkalmazható az olyan uniós polgárra, aki soha nem élt a szabad mozgáshoz való jogával, mindig az állampolgársága szerinti tagállamban tartózkodott, és ezenfelül egy más tagállam állampolgárságával is rendelkezik.

#### Az EUMSZ 21. cikk alkalmazhatóságáról

- <sup>44</sup> A jelen kérdés második része a Bíróság által átfogalmazott változatában annak megválaszolására irányul, hogy az EUMSZ 21. cikk alkalmazható-e az olyan uniós polgárra, aki soha nem élt a szabad mozgáshoz való jogával, mindig az állampolgársága szerinti tagállamban tartózkodott, és ezenfelül egy más tagállam állampolgárságával is rendelkezik.
- <sup>45</sup> E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy a személyek szabad mozgása tárgyában a Szerződés szabályai és az annak végrehajtására hozott jogi aktusok nem alkalmazhatók azokra a tevékenységekre, amelyek nem mutatnak kapcsolatot semmilyen uniós jog által szabályozott helyzettel, és amelynek valamennyi lényeges eleme egyetlen országra korlátozódik (lásd ebben az értelemben a C-212/06. sz., Gouvernement de la Communauté française és gouvernement wallon ügyben 2008. április 1-jén hozott ítélet [EBHT 2008., I-1683. o.] 33. pontját, valamint a fent hivatkozott Metock és társai ügyben hozott ítélet 77. pontját).

- 46 E tekintetben ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy az S. McCarthyhoz hasonló tagállami állampolgár helyzetét, aki nem gyakorolta a szabad mozgáshoz való jogát, pusztán emiatt nem lehet teljesen belső helyzetnek tekinteni (lásd a C-403/03. sz. Schempp-ügyben 2005. július 12-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-6421. o.] 22. pontját).
- 47 A Bíróság ugyanis már több alkalommal megállapította, hogy az uniós polgárság célja, hogy a tagállamok állampolgárainak alapvető jogállása legyen (lásd a C-34/09. sz. Ruiz Zambrano-ügyben 2011. március 8-án hozott ítélet [EBHT 2011., I-1177. o.] 41. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). Ezenfelül a Bíróság megállapította, hogy az EUMSZ 20. cikkel ellentétesek azok a nemzeti intézkedések, amelyek azzal a hatással járnak, hogy megfosztják az uniós polgárokat az uniós polgárság jogállásából következő jogok lényegének tényleges élvezésétől (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Ruiz Zambrano-ügyben hozott ítélet 42. pontját).
- 48 S. McCarthy, mint legalább egy tagállam állampolgára, az EUMSZ 20. cikk (1) bekezdése szerinti uniós polgár jogállással rendelkezik, tehát még származás szerinti tagállamával szemben is hivatkozhat az e jogálláshoz kapcsolódó jogokra, különösen pedig a tagállamok területén való szabad mozgásnak és tartózkodásnak az EUMSZ 21. cikkben biztosított jogára (lásd a C-33/07. sz. Jipa-ügyben 2008. július 10-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-5157. o.] 17. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 49 Ugyanakkor S. McCarthynek a kérdést előterjesztő bíróság által leírt helyzetének egyetlen eleme alapján sem tűnik úgy, hogy az alapügy tárgyát képező nemzeti intézkedés azzal a hatással járna, hogy megfosztja őt az uniós polgárság jogállásából következő jogok lényegének tényleges élvezésétől, vagy akadályozza az EUMSZ 21. cikk értelmében őt megillető, a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jognak a gyakorlását. Az ugyanis, hogy az Egyesült Királyság hatóságai az Egyesült Királyságbeli tartózkodáshoz való jog elismerése tekintetében nem vették figyelembe S. McCarthy ír állampolgárságát, őt semmilyen módon nem befolyásolja

abban, hogy a tagállamok területén szabadon mozogjon és tartózkodjon, és egyébként az uniós polgárság jogállásából származó más jog tekintetében sem.

- 50 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a fent hivatkozott Ruiz Zambrano-ügyben hozott ítélet alapjául szolgáló tényállás jellemzőivel ellentétben a jelen alapügyben kérdéses nemzeti intézkedés nem jár azzal a hatással, hogy S. McCarthy köteles lesz elhagyni az Unió területét. Amint ugyanis a jelen ítélet 29. pontjából következik, S. McCarthy egy nemzetközi jogi elvből adódóan feltétlen tartózkodási joggal rendelkezik az Egyesült Királyságban, mivel az egyesült királysági állampolgársággal rendelkezik.
- 51 A jelen alapügy különbözik a C-148/02. sz. García Avello-ügyben 2003. október 2-án hozott ítélet (EBHT 2003., I-11613. o.) alapjául szolgáló alapügytől is. Az említett ítéletben ugyanis a Bíróság megállapította, hogy a tagállami szabályozásnak az e tagállam olyan állampolgáira való alkalmazása, akik más tagállam állampolgárságával is rendelkeznek, azzal a hatással jár, hogy ezen uniós polgárok a két érintett jogrendszerre tekintettel különböző családi nevet viselnek, és ez a helyzet ezen állampolgárok tekintetében komoly hátrányokat okozhat mind a szakmai életben, mind a magánéletben, különösen az azt illetően felmerülő nehézségekből adódóan, hogy egy olyan tagállamban, amelynek az állampolgárságával rendelkeznek, a tekintetükben nem érvényesülnek a másik, azon tagállamban elismert név alapján kiállított okmányok és dokumentumok joghatásai, amelyek szintén állampolgárai.
- 52 Amint a Bíróság a C-353/06. sz., Grunkin és Paul ügyben 2008. október 14-én hozott ítéletében (EBHT 2008., I-7639. o.) megállapította, a fent hivatkozott Garcia Avello-ügyben hozott ítélet keretében vizsgálthoz hasonló kontextusban nem az a lényeges, hogy a Garcia Avello-ügyben az eltérő vezetéknev az érintettek kettős állampolgárságának a következménye-e, hanem az, hogy ez az eltérés a jellegénél fogva komoly hátrányokat okozhat az érintett uniós polgároknak, amely a szabad mozgás olyan akadályát képezi, mely csak akkor igazolható, ha objektív megfontolásokon alapul,

és arányos a jogszerűen elérni kívánt célhoz képest (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Grunkin és Paul ügyben hozott ítélet 23., 24. és 29. pontját).

- 53 A fent hivatkozott Ruiz Zambrano-ügyben és a fent hivatkozott García Avello-ügyben hozott ítéletek alapjául szolgáló tényállások esetében tehát a kérdéses nemzeti intézkedés azzal a hatással járt, hogy megfosztotta az uniós polgárokat az uniós polgárság jogállásából következő jogok lényegének tényleges élvezésétől, vagy akadályozta a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogaiknak a gyakorlását.
- 54 Márpedig, amint arra a jelen ítélet 49. pontja emlékeztetett, a jelen alapügy kontextusában az a körülmény, hogy S. McCarthy az Egyesült Királyság állampolgárságán kívül ír állampolgársággal is rendelkezik, nem vonja maga után olyan tagállami intézkedések alkalmazását, amelyek azzal a hatással járnának, hogy megfosztják őt az uniós polgárság jogállásából következő jogok lényegének tényleges élvezésétől, vagy akadályozzák a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz fűződő jogának a gyakorlását. Így e kontextusban az ilyen körülmény önmagában nem elég annak megállapításához, hogy az érintett személy helyzete az EUMSZ 21. cikk hatálya alá tartozik.
- 55 E körülmények között meg kell állapítani, hogy az S. McCarthyhoz hasonló személy tekintetében nincs kapcsolat semmilyen uniós jog által szabályozott helyzettel, és e helyzet valamennyi lényeges eleme egyetlen országra korlátozódik.
- 56 Következésképpen az EUMSZ 21. cikk nem alkalmazható az olyan uniós polgárra, aki soha nem élt a szabad mozgáshoz való jogával, mindig az állampolgársága szerinti tagállamban tartózkodott, és ezenfelül egy más tagállam állampolgárságával is rendelkezik, amennyiben e polgár helyzete nem vonja maga után olyan tagállami intézkedések alkalmazását, amelyek azzal a hatással járnának, hogy megfosztják őt az uniós polgárság jogállásából következő jogok lényegének tényleges élvezésétől, vagy

akadályozzák a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz fűződő jogának a gyakorlását.

57 A fentiekre tekintettel az első előterjesztett kérdésre a következőképpen kell válaszolni:

- a 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az irányelv nem alkalmazható az olyan uniós polgárra, aki soha nem élt a szabad mozgáshoz való jogával, mindig az állampolgársága szerinti tagállamban tartózkodott, és ezenfelül egy más tagállam állampolgárságával is rendelkezik.
- az EUMSZ 21. cikk nem alkalmazható az olyan uniós polgárra, aki soha nem élt a szabad mozgáshoz való jogával, mindig az állampolgársága szerinti tagállamban tartózkodott, és ezenfelül egy más tagállam állampolgárságával is rendelkezik, amennyiben e polgár helyzete nem vonja maga után olyan tagállami intézkedések alkalmazását, amelyek azzal a hatással járnának, hogy megfosztják őt az uniós polgárság jogállásából következő jogok lényegének tényleges élvezésétől, vagy akadályozzák a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogának a gyakorlását.

#### *A második kérdésről*

58 Az előterjesztő bíróság által feltett első kérdésre adott válaszra tekintettel a második kérdésre nem kell válaszolni.

## A költségekről

- 59 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) Az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az irányelv nem alkalmazható az olyan uniós polgárra, aki soha nem élt a szabad mozgáshoz való jogával, mindig az állampolgársága szerinti tagállamban tartózkodott, és ezenfelül más tagállam állampolgárságával is rendelkezik.
- 2) Az EUMSZ 21. cikk nem alkalmazható az olyan uniós polgárra, aki soha nem élt a szabad mozgáshoz való jogával, mindig az állampolgársága szerinti tagállamban tartózkodott, és ezenfelül egy más tagállam állampolgárságával is rendelkezik, amennyiben e polgár helyzete nem vonja maga után olyan tagállami intézkedések alkalmazását, amelyek azzal a hatással járnának, hogy megfosztják őt az uniós polgárság jogállásából következő jogok lényegének

**tényleges élvezésétől, vagy akadályozzák a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz fűződő jogának a gyakorlását.**

Aláírások